

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

מסודר

התקאלאם אלפתיח הכפר

מחלקה

לשם מנפא

הסוכנות היהודית

לא"י

1979 - 1980

מס. חיק מקורי.

02111

שם:

לשבת המנכ"ל - הסוכנות היהודית

מזהה פיזי:

מזהה לוגי:

כתובת:

גל - 4 / 50128

מס פריט: 1089940

08/09/2013

97.4/2 - 29

02-109-04-16-06

מדינת ישראל

המנהל הכללי

משרד החקלאות

✓

האריך: כ"ג בכסלו תשמ"א
1 בדצמבר 1980

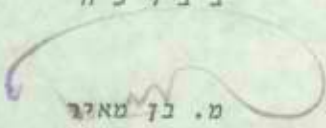
מספר:

✓ 02111
5354

לכבוד
פרופ' רענן וייץ
ראש המחלקה להתישבות.

הנני להודיעך כי נציג המשרד לוועדת ההיגוי הבינמוסדית בנושא הטיפול במושבים שאינם כשרים לביסוס יהיה מר ירחמיאל גולדין מנהל האגף לתכנון מפורט ברשות לתכנון.

ב ב ר כ ה

מ. בן מאיר
המנהל הכללי

העמק: פרופ' ש. פוהורילס
מר י. גולדין
מר צ. וזנינגר.

✓ 02 111
5353

י' חשון תשמ"א
20.10.80

לכבוד
מר מ. בן-מאיר ✓
מנכ"ל משרד החקלאות

א.נ.נ.

לאחר מו"מ ודיונים ממושכים בדבר בצוע המלצות הועדה
הבין-מוסדית אשר בה הייתם שותפים, בנושא הספול במוטביט
סאינט כשירים לבסוט (רצוף דו"ח הועדה בנושא) סוכם,
להקים ועדת היבוי בין-מוסדית בראשותו של סמנכ"ל המחי
מר צבי וינינגר.

נודה לך אם תמנה את נציג משרדך בוועדה היבוי זה ולהודיענו
על כך בהקדם.

בברכה

רענן גיץ
ראש המחלקה להתישבות

העתק:
מר צבי וינינגר ✓

Handwritten note: משרד החקלאות, כ"ו/10/80

מדינת ישראל

המנהל הכללי

משרד החקלאות

האריך: י"ח בכסלו תשמ"א
26 בנובמבר 1980

מספר:

X
✓ 02 111

5757

משקי סוכנות "מטובכים"
סיכום דיון מיום 26.11.80

משתתפים ה"ה: מ. בן מאיר, ש. רביד, ז. אשכנזי, מ. לגין,
ז. קוסטרינסקי, א. פסקי.

(1) מוסכם עקרונית לבחון האפשרות לבצע העברה תקציבית לרשימת
ישובים מוסכמת, בתאום עם אגף התקציבים, בנושאים שממילא
היו עוקצים מקורות מתקציב פיתוח משרד החקלאות, לתקציב
הסוכנות היהודית.

(2) בכל האמור ב (1) אין משום שינוי נפח ההלוואות לישובים
שיוחלט לגביהם, אלא שינוי התנאים בלבד.

רשם: י. רז.

THE JEWISH AGENCY
LAND SETTLEMENT DEPT.

HEAD OFFICE
P. O. B. 92, JERUSALEM
Tel. 39261

הסוכנות היהודית
המחלקה להתישבות חקלאית

משרד ההנהלה
ת. ד. 92, ירושלים
טל. 39261

מספרנו

5757
02/11/1
✓
יו חשון תשמ"א

20.10.80

לכבוד

מר מ. בן-מאיר
מנכ"ל משרד החקלאות

א.ג.א.

לאחר מו"מ ודיונים ממושכים בדבר בצוע המלצות הועדה
הבין-מוסדית אשר בה הייתם שותפים, בנושא הטפול במושבים
שאינם כשירים לבסוס (רצוף דו"ח הועדה בנושא) טוכם,
להקים ועדת היבוי בין-מוסדית בראשותו של סמנכ"ל המחי
מר צבי וינינגר.

נודה לך אם תמנה את נציג משרדך בועדת היגוי זו ולהודיענו
על כך בהקדם.

ברכה

רענן יליץ
ראש המחלקה להתישבות

העתק:

מר צבי וינינגר

הרשות להתיכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר

02 111

תאריך: כ' שבט תשל"ט
30 ינואר 1979

אל: ג'נרל ג'ורג' - מר אביית בן יאיר

הנדון: השתלמות טכנאים 78/9

ההשתלמות השנתית מיועדת להתכצע בחודש מרץ מ- 18/3 עד 23/3. (למשך שבוע ימים).
הכניה השתלמות הכלול הרצאות בנושאים:
(1) היסודי הון וכדאיות השקעות באנפליציה ומסוי
(יובש ע"י מר דן מרום במסגרת של כ-15 שעות).

(2) כמו כן יוצגו בנושאים הכאים:

<u>הפרצה</u>	מדיניות פיתוח החקלאות
מרופ' פוהורילס	מבטוח ואשרי בחקלאות
מר מישה לגין	הרושים ופחוחים טכנולוגים בחקלאות
מר רפי רפון	מסוי בחקלאות
ד"ר ססקין	תכנון ופיתוח המפעל הרומי
מר דוד נחמיאס	המו"פ (מחקר ופיתוח) במפעל הרומי
מרופ' עוזי כפכפי	תחזית פיתוח ענף הפרחים
מר עוזי קלוזנר	

וכו.

המקום המיועד להשתלמות-חקר ההתיישבות-רחובות.

על מנת שנוכל להערך כראוי לקליטה העובדים בנושאי מנהלה, הנכם מתבקשים למסור את רשימת המועמדים-לא יאוחר מה 10/2/78.
כרשימה זו, נא לצייין את העובדים הזקוקים לסידורי לינה.
עדיפות תינתן למשתלמים שהתמידו בהשתתפותם בעבר.
פרטים נוספים, כולל סינויים ישלחו כהמשך.

ב ב ר כ ה

יונה מוחוס...

יורם פורח

1/3

1/3

ד.אבידן-מח"א"ש

העמק: מרופ' פוהורילס-מנהל הרשות

דוד צור - הסוכנות ת"א

מ.שפי -הרשות להתיכנון

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

כ"ד טבת תשל"ט
23.1.1979
מס"פ 13/ק, 2/ק, 14/ק

02 111

סיכום ישיבה משותפת של ועדה המיסוי עם הלובי החקלאי בכנסת מיום: 16.1.1979

ועדה מיסוי

ה"ה; ד"ר א. שסקין
עו"ד ר. טובי
י. הידיקר
ב. מטינג
א. קורץ
ח. גן
א. קריצמן

ה"ה; ח"כ מ. דקל
ח"כ א. אבטבי
ח"כ ד. רוזוליו
ח"כ פ. גרופר
ח"כ י. רון
ח"כ ע. הדר
ח"כ י. זכאי
ח"כ י. כהן
ח"כ א. כץ-עוז
ח"כ י. אלון

מוזמנים:

ה"ה; א. בן-מאיר
א. ברום
מ. כהן
ח. נדיבי
א. נחמקין
י. פרידלנדר
ש. רייזמן
א. הברמן
א. לפידות
ז. פריש

על סדר היום:

1. הצעה חיקון לחוק מס רכוש.
2. הצעה חוק עידוד חקלאות (מיסים).
3. הגדלת הנחות במס הכנסה להתישבות חדשה.

1. הצעה חיקון לחוק מס רכוש

הוחלט להציע למשרד האוצר את העקרונות הבאים לשם גיבוש פחרון להצעה הנ"ל:

- (1) ציבור החקלאים חומך במאמצי האוצר למנוע רווחים ספקולטיביים כתוצאה מחלום מס רכוש נמוך.
- (2) על נכס המשמש לחקלאות יוטל מס רכוש חקלאי.
- (3) תבטל הגדרת החקלאי עפ"י קריטריון ההכנסה.
- (4) החוק הקיים בתחום מס רכוש ישאר על כנו.

התאחדות האכרים הודיעה כי היא חומכת במיכוס זה בתנאי שמשרד האוצר יקבל אחרון. לצורך זה יקיים ח"כ א. אבטבי פגישה עם סגן שר האוצר מר י. פלומין.

2. הצעה חוק עידוד חקלאות (מיסים)

החקיים דיון בהצעה החוק תוך התיחסות להסדרי הפחת שהתקבלו לאחרונה. כל נציגי החקלאים, למעט התאחדות האכרים, המכו בחקיקת חוק זה וביקשו ממשרד החקלאות לעשות הכל על מנה לזרז את תהליך הבאת החוק לכנסת.

3. הגדלת הנחות במס הכנסה להתישבות חדשה

סוכס כי לא יהיה טיפול בנושא זה מסיבות פיסיקליות (הצורך בהגדלת הנחות להתישבות העירונית באזורי הפיתוח).

רשמה: גב' ק. הברמן .

Main body of faint, illegible text, possibly a list or a series of entries.

Second section of faint, illegible text, continuing the list or entries.

Third section of faint, illegible text, possibly containing a signature or specific notes.

Handwritten notes in the lower-left quadrant, including the characters 'CNFCJ', 'NC 31-4-NMHC', and 'JW/E'.

02111

13 ✓

Handwritten signature and date:
1977
1977

סד"ב במכתב השל"ט
15 בינואר 1979

לכבוד
מר א. יחל, עו"ד
רחוב אבן-גבירול 15
תל-אביב

ה.א.2.

הנדון: עין-חגבה

הנני מאשר קבלת מכתבך מיום 8.1.1979.

עו"ד מ. אנו"ל מהלשכה המשפטית שלנו יעמוד עמך בקשר.

בברכה

Handwritten signature
שמעון רביד
מנהל כללי

התחתי: שד החקלאות

מנכ"ל משרד החקלאות

מנהל מינהל הקרקעי ישראל

מנהל מינהל הקרקעי ישראל - מחוז הנגב

חבל הנגב

פר ג. רבן

סד"ב מ. אנו"ל, עו"ד

✓

ABRAHAM YAHEL
ADVOCATE & NOTARY

אברהם יהל
עורך-דין ונוטריון

תאריך: 8 בינואר 1979 DATE

ד ה ו פ
ר ש ר פ

לכבוד
מר שמעון רביד
מנכ"ל המחלקה להתישבות הקלאית
ת.ד. 92
ירושלים.

א.ג.א.

הנדון: פ י ן - ח צ ב ה

על פי ההסכם שנכרת ביום 1.1.79 בין סינהל מקרקעי
ישראל ועין חצבה התחייבה האחרונה לערוך ההתשבות עם
הסוכנות לגבי השקעותיה בארצה, אם היו כאלה. למקרה של
חלוקי דעות לגבי סכום המגיע - יסונה בורר.

לצורך ההתשבות ובדיקתה אודה באם תעביר אלי בכל
הקדם העתק הכרטיס והמסמכים הנוגעים להשקעות הסוכנות
במסך המגיש.

עם קבלת ההתשבות, אלה ייבדקו ופרטתי מוכל לקבוע
עמדתה.

עבין פרטתי לסכם ההתשבות מיד וללא כל דחוי.

בכבוד רב,

א. יהל, עו"ד

- 1. העתק: שר החקלאות
  - 2. מנכ"ל משרד החקלאות
  - 3. ראש סינהל מקרקעי ישראל
  - 4. מנהל מחוז הנגב
- סינהל מקרקעי ישראל

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
האגף לתכנון כולל

י"ט טבת תשל"ט
28 בינואר 1979

אל : מר אברהם בן-טאיר, מנכ"ל
מאת: אהרון פרחיה

הנדון: השפעת שיטת המחירים החדשה על צריכת המספוא המיובא.

מזה שנים אחדות התמענו על העוותים שניו בקביעת מחירי המספוא המיובא. לאחרונה פירסמתי "הצעה למ דיניות מכירה של גרעיני מספוא מיובאים" באוגוסט 1977. בדצמבר 1978 הופעלה לראשונה שיטה חדשה לקביעת מחירי חומרי המזון מיובאים שהייתי שותף לקביעת עקרונותיה. יש לצפות שבעתיד הקרוב נעדכן טוב את מחירי המספוא בהתאם לשיטה זו.

שינוי יחסי המחירים במקומיים בין גרעיני המספוא והתאמתם ליחסי המחירים הבינלאומיים גרם להוזלה יחסית של השעורה ולהתייקרות יחסית של החרס והסורגום. כחוצאה מכך גדלה מכירת השעורה בחודש האחרון פי שלושה, לעומת ממוצע שלושת החודשים הקודמים, ואילו צריכת החרס והסורגום ירדה בכ - 50%. צריכת השעורה כיום משתווה כמעט לזו של הסורגום (כ"א כ-40% מכלל כמות הגרעינים) לעומת יחס של 6 : 1 קודם לכן.

משלחת הקניות של תמ"ח הגדילה לאחרונה את קניות השעורה ומכרה חזרה בחו"ל (ברוח) כ- 30 אלף טון טובות תירס. החסכון במט"ח כהוצאה משינוי דפוסי הצריכה עשוי להגיע ל - 25 - 30 אלף דולר בחודש. (חצי מליון ל"י).

ענף הרפת הקטין בצורה דרסטית את צריכת התיסה, שאגב לא נוח לאיחסון, וחזר שוב להשתמש בעיקר בשעורה, שהיחה בעבר בשימוש בלעדי כמעט בענף זה.

בענף הלול הומלץ להשתמש בכ- 50% פחות תיאס לגדול פטמים ולהגדיל במקביל את צריכת הסורגום. גם בשלוחת ההטלה הוגברה צריכת הסורגום, אם כי בצורה פחות דרסטית. אף בשלוחת ההודיים לבשר גדלה צריכת הסורגום בעשרות אחוזים, בנגד הקטנת צריכת החירס. ההתייחסות של כוספת סויה לא השפיעה במידה רבה על שעורה בחוך מגות המזון לבע"ח.

מאידך גיטא ביטול הסובסידיה למולסה הפך ללא כדאי את השמוש בה להזנת בקר במחירים נוספים.

קמח הדגים יוקר בפועל רק בשבוע שעבר עם הגעת משלוח חדש מדרום אפריקה ולא ביחד עם הגרעינים, כפי שהיה נהוג בעבר וכחוצאה מכך מנענו אווהים לא מוצדקים על המלאי. יש להניח שלא יחולו שינויים משמעותיים בצריכת קמח דגים, אשר היא כמעט במינימום בנדרש כיום.

כל עוד לא קיים יבוא חופשי של מספוא יש איפוא לראות בשיטת המחירים החדשה שיטה טובה להקצאה נכונה של צריכת המספוא במשק בע"ח בארץ.

ב ב ר כ ה

ד. יוח' 2
אהרון פרחיה

העמק: גב' יהלומה שחורי
מר אליהו וולובלסקי
מר עמנואל דליהו
גב' דליה הראל

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

י"ח סבת חש"ל"ט
תאריך: 17.1.1979

מספר: 14/ק

Handwritten signatures and initials: a large checkmark, "2111", and "KAB/".

אל: מר א.בן-מאיר - המנכ"ל

מאת: הממונה על המיסוי

הנדון: דיוני הלובי החקלאי בנושא המיסוי

הריני מביא בזאת לידיעתך את הסיכומים שנתקבלו בדיוני הלובי החקלאי בהשתתפותם של נציגי כל החנועות ההתישבותיות:

1. הצעה חיקון לחוק מס רכוש הוחלט להציע למשרד האוצר את העקרונות הבאים לשם גיבוש פחרון להצעה הנ"ל:
(1) ציבור החקלאים חרמן במאמצי האוצר למנוע רווחים ספקולטיביים כחוצאה מחשלוף מס רכוש נמוך.
(2) על נכס המשמש לחקלאות יוטל מס רכוש חקלאי.
(3) חבוטל הגדרה החקלאי עפ"י קריטריון ההכנסה.
(4) החוק הקיים בתחום מס רכוש ישאר על כנו.
התאחדות האכרים הודיעה כי היא תומכת בסיכום זה בתנאי שמשרד האוצר יקבל אותו. לצורך זה יקיים ח"כ אבטבי פגישה עם סגן שר האוצר, מר י. פלומין.
2. הצעת חוק עידוד חקלאות (מיסים) כל נציגי החקלאים, למעט התאחדות האכרים, המכו בחקיקה חוק זה וביקשו ממשרד החקלאות לעשות הכל על מנה לזרז את תהליך הבאח החוק לכנסת.
3. הגדלת הנחות במס שכנסה להתישבות החדשה סוכס כי לא יהיה טיפול בנושא זה בגלל הצורך להגדיל גם את ההנחות להתישבות העירונית באזורי הפיתוח, דבר שמבחינה פיסיקלית לא יוכל להתבצע כיום. לידיעתך.

קב"כ ה,
ד"ר א. שמקין
הממונה על המיסוי

העתיקים:
ה"הזרופ"ש, פוהורילט - מנהל הרשות
עו"ד גב"ר טובי - יועצת משפטית.

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE
OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL

Case No. 100-100000
Date: 10/1/70

TO: THE ATTORNEY GENERAL
FROM: THE ATTORNEY GENERAL
SUBJECT: [Illegible]

Reference is made to the report of the Attorney General dated [illegible] and the report of the Attorney General dated [illegible].

1. Attorney General's Report
The Attorney General's report contains the following information:
(A) [illegible]
(B) [illegible]
(C) [illegible]
(D) [illegible]

The Attorney General's report also contains the following information: [illegible]

2. Attorney General's Report
The Attorney General's report contains the following information: [illegible]

3. Attorney General's Report
The Attorney General's report contains the following information: [illegible]

Very truly yours,
[Illegible Signature]

Attorney General
Department of Justice
Washington, D.C. 20530

Enclosure
[Illegible text]

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות, ההתישבות והכפר

ל ק ט

טבת תשל"ט
ינואר 1979
מספר 21

פנימי

העורך: הרצל קינן

הורדתי הגשם בעתו
גשמי ברכה יהיו
ונחן עץ השדה את-פריו
והארץ חתן יכולה.
(יחזקאל ל"ד, כ"ו).

א. סידור לימודי בגרמניה

בעשרת הימים הראשונים של חודש דצמבר אשתדקד נערך סידור לימודי בגרמניה על-
ידי משלחת מישראל בהרכב כלהלן:

אברהם שינער (ראש המשלחת) - סגן מנהל המח' לקשרי חוץ, משרד החקלאות
ד"ר חנן אהרוני - ראש הלשכה הוטרינרית, חדרה
ד"ר יצחק הובר - ראש הלשכה הוטרינרית, רעננה
בן-עמי זילברשטיין (מהנדס ייצור) - מנהל המח' למיון ואריזה, מכון וולקני
יצחק האן (טכנולוג מזון) - חטיבת המזון, משרד התמ"ת

ואחרונים אחרונים חביבים... מודעינו מרדכי שנאן ושמריה גל, כנציגי הרשות
לתיכנון כלכלי של משרד החקלאות.

נושא הסידור הלימודי הנ"ל, המוגדר בשם מיחזור פסדים מן החי הוא בבחינת
"אגוז קשה לפיצוח", שבאורח פשטני ניתן להסבירו כניצול שאריות של עופות
ובהמות - בעיקר ממשחטות ומבתי-מטבחים - להפקת חומרים המשמשים כמזון חלבוני
להאבסה בעלי-חיים. במיוחד ניתן לייצר מן הפסדים הללו שלושה מוצרים חשובים,
שהינם מחליפי-יבוא עתירי-אנרגיה:

1. קמח בשד;
2. קמח נוצות;
3. שמן.

למותר לציין שהפקת חומרים מחליפי-יבוא אלו יוצרת חיסכון משמעותי במטבע חוץ.

חברי המשלחת ביקרו, באורח אינטנסיבי, במפעלים שונים בגרמניה, כולל מפעלי "קרופ" בעלי המוניטין העולמי, ושמעו הסברים מפי מומחים; בין היתר למדו כיצד עלה בידי הגרמנים להתגבר על הבעיות הוטרינריות והאקולוגיות הנוצרות עקב הימצאותם של פגרים ושאריות בע"ח בשטח פתוח.

לא נחטא לאמת אם נאמר כי חברי המשלחת התרשמו, ואף התפעלו, מן הביצוע המושלם של החוק בגרמניה - כגון איסור השארת פגרים ברשות הרבים - וכן מן הקומפקטיות של מפעלי הפסדים בארץ זו. בהקשר זה יצויין כי גם האקלים בגרמניה, שהינו קר יחסית, תורם רבות הן לשמירת הנקיון והן לקיום מצב של העדר צחנה. המשלחת עומדת לגבש דו"ח משותף כדבר הסיור הלימודי הנדון. אגב, הגרמנים ציינו כי זו לראשונה עדים הם לסיור משלחת רב-צדדית כגון המשלחת הישראלית.

ב. הרעה בתנאי הסחר בחקלאות

בשנת תשל"ח גדל ערך הייצור החקלאי הריאלי, כולל תוצרת ביניים, ב-4.4%, ונאמד ב-22.8 מיליארד ל"י. זהו אומדן נמוך במקצת בהשוואה לשיעור המקביל בכל אחת משלוש השנים תשל"ד-תשל"ו (+6%).

העליה בחשל"ח נובעת בעיקר מגידול כמותי בפרחים (+76%), כותנה (+21%) ופירות (+11%).

מחיר "סל" התוצרת, כפי שמשקף ממדד מחירי תפוקה בחקלאות, עלה בחשל"ח בכ-40%; ואולם מחיר "סל" התשומות עלה ב-47.5%. בשנה הנדונה חלה אפוא הרעה בשיעור כ-5% בתנאי הסחר בחקלאות.

במקרים יוצאי-דופן הסתמנה ירידה ברמת הייצור החקלאי, ואולם ירידות אלו קוזזו ע"י עליות ניכרות ברמת המחירים. כך, למשל, ייצור ההדרים צומצם בחשל"ח ב-3.5%, אך מחירי ההדרים עלו בשיעור תלול (+50%).

ג. כה לחי לחידוש המדור "לחקלאי"

בלחץ החקלאים וסתם אוהדים חודשו בימים אלו שידורי המדור "לחקלאי", לאחר הפסקה של מספר חודשים. המדור, המשודר כיום ברשת ב', בשעה 6.30 בבוקר, מהווה המשך למסורת בת שני העשורים בהפצת מידע שימושי ועדכני, במיגרון נושאים חקלאיים.

המדור "לחקלאי" מופעל במסגרת דובר משרד החקלאות, בשיתוף עם ש.ה.ס.

ד. מחירי התוצרת תורמים לריסון האינפלציה

נראה לנו כי חרף ההשמצות מצד גורמים בלתי-אחראיים, שלטענתם מחירי התוצרת החקלאית "משתוללים ללא רסן ומגבירים את האינפלציה" - ההיפך הוא הנכון. אליבא דאמת, מחירי התוצרת החקלאית בשווקים הקמעוניים בולמים במידה מסויימת את גל ההתייקרויות.

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

... ..

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

... ..

...the ... of ...

...the ... of ...

... ..

...the ... of ...

...the ... of ...

להלן ראיות לטענה האמורה:

1. המדד הכללי של המחירים לצרכן עלה בתשל"ח לעומת תשל"ז ב-50.9%, כאשר מוצרי החקלאות תורמים להתייקרות זו 13.6% בלבד, בעוד שמשקלם ב"סל" גבוה הרבה יותר (17.2%);
2. תרומת מרכיב המזון, כולל ירקות ופירות, לרמת ההתייקרות הכללית הסתכמה בתשל"ח ב-20.4% - לעומת משקל גבוה הרבה יותר ב"סל" הצריכה (25.2%);
3. בבדיקת המרכיבים הקבוצתיים של מוצרי החקלאות מתברר כי תרומתם לשיעור ההתייקרות היתה בדרך-כלל כמחצית ממשקלם ב"סל". הדבר בולט אפילו במרכיב הירקות והפירות - שתרם להתייקרות 3% בלבד - לעומת משקלו היחסי, הגבוה כפליים (6.2%).

ה. שיטה מתרחקת לפיתוח איזורים צחיחים

- שיטה נסיונית לפיתוח חקלאי והתישבותי בתנאי מידבר הוצגה על-ידי פרופ' יוסף גיל, מהאוניברסיטה העברית, בכנס בינלאומי בנושא יישוב איזורים צחיחים; שנערך לאחרונה באוניברסיטת בן-גוריון בשדה בוקר.
- מדובר בחקלאות מתרחקת, הפועלת ב"מערכת סגורה", כלומר בחממה מיוחדת הבנויה מיריעת פלסטיק כפולה. חממה זו מבודדת את הצמח לחלוטין מתנאי האקלים הסביבתי. השיטה האמורה מאפשרת חיסכון בשימוש במשאבים טבעיים, שכן אינה צורכת אלא כ-1/2% מכמות המים וכ-10% משטח הקרקע בהשוואה לחקלאות קונבנציונלית. ברם, טרם הוכח כי שיטה זו חסכונית גם מבחינה כלכלית.

ו. בינינו לכיך שכנינו

1. החלות במזון תגרום לשיעבוד פוליטי
  - א. מדינות-ערב מייבאות כיום כ-60% מתצרוכת המזון שלהן, וסביר להניח כי תלותן ביבוא מזון תלך ותגבר.
  - ב. היומון הלבנוני "אל-אנואר" מוסר, כי במסגרת כינוס "המועצה הכלכלית של הליגה הערבית", שנערך לאחרונה בבגדאד, הזהירו מומחי-כלכלה ערביים, כי ההישענות ההולכת וגוברת של מדינות-ערב על יבוא מזון מן החוץ עלולה להביא אותן אל סף הרעב.
2. ניתן להבחין ב-3 גורמים עיקריים להחרפת החלות ביבוא מזון, והם:
  - (א) ריבוי האוכלוסין המואץ במדינות-ערב, הגורם לקיפאון, ואפילו נסיגה, ברמת ייצור המזון לנפש;
  - (ב) התערערות מאזן המזון - דהיינו ייצור מזון הגדל ב-2.5% בשנה בלבד, לעומת ביקוש למזון הגדל ב-5% בשנה (והמשקף, בין היתר, את העליה המסחררת ברמת כוח-הקניה של מדינות-ערב);
  - (ג) פיגור טכנולוגי במיגזרים היצרניים, כולל המיגזר החקלאי.

לדברי המומחים הכלכליים שהשתתפו בכנס הנדון, נעוצים הגורמים לפער הגדול בין הייצור המקומי במדינות-ערב לבין צרכי השוק, בחוסר תיאום בין מדינות-ערב, בפיחוח בלתי מתוכנן של הגידולים החקלאיים ובהתבססות על גידולי כותנה במקום על מוצרים חיוניים כקמח, סוכר וסויה.

המומחים מתחו ביקורת הן נגד הפיגור הטכנולוגי המאפיין את מדינות-ערב, והן נגד השתלטותן של קבוצות מונופוליסטיות על השווקים הערביים. בכנס אף הושמעה אזהרה, כי התלות ביבוא מזון מהמערב תחשוף את מדינות-ערב ללחצים קיצוניים, תגביל את חופש הפעולה שלהן ותהפוך אותן לגרורות פוליטיות.

הפתרונות שהוצעו כללו הצעות לאיחסון מלאי חירום, וכן רדויזיה של תיכנון מקורות המים והקרקות הראויות לעיבוד חקלאי.

2. 300 מיליון נפש בשנת 2000

מספר תושבי מדינות-ערב יגיע בשנת 1980 ל-180 מיליון נפש, ובשנת 2000 - ל-300 מיליון נפש.

נתונים אלה מוסר היומון המצרי "אל-אח'באר", על יסוד סקר שהכין אירגון העבודה הערבי. הסקר קובע כי בשנת 1980 יסתכם כוח-האדם במדינות-ערב ב-45 מיליון נפש בקירוב, מהם כ-12 מיליון במצרים.

3. יוצרים ואמנים במצרים מיחלים לשלום

מפעם לפעם מתברר כי בנוסף לתחום החקלאי, הגלוי והרחב, קיימים תחומים משלימים של שיתוף-פעולה מעניין בין ישראל ומצרים. כך, למשל, היועץ המשפטי של אגודת הסופרים והמלחינים במצרים, מחמוד לוטפי, גילה בראיון לשבועון המצרי "רוז אל-יוסף", כי אגודתו יצרה מגע עם אגודת הסופרים והמלחינים בישראל.

בהתאם לסיכומים שהושגו, תשלם האגודה הישראלית, לאחר חתימת חוזה השלום, עבור זכויות היוצרים של יצירות ספרותיות ומוסיקליות מצריות.

ח. מה חדש במשק הערלמי

1. פיתוח הדרים מואץ בקובה וברזיל

מומחים אמריקניים מעריכים כי שטח ההדרים בקובה יגדל בשנים 80-1975 ב-35% לעומת היקף השטח בשנים 75-1970. מומחים אלו חוששים כי יצוא ההדרים מקובה עשוי לגדול ב-100%. לעומת זאת טוענים פקידים רשמיים בקובה כי הגידול בייצור מיועד לצריכת השוק המקומי. מכל מקום, לגבי הפרדסנים בארה"ב, הפוטנציאל התחרותי של קובה עלול להיות משמעותי.

גם בברזיל, שהינה מתחרה רצינית בהדרי ארה"ב, הוגדל לאחרונה ייצור ההדרים. ב-1978 הסתכם היקף הייצור בעליה בשיעור 25% לעומת אשתקד. התחרות מצד ברזיל פוגעת בעיקר במכירות תרכיזי התפוזים של ארה"ב.

2. ניצול אנרגיית השמש לגידול פטמים

מומחים בענף הלול בארה"ב מעריכים כי מיצוי מלא של פוטנציאל אנרגיית השמש בגידול פטמים עשוי להביא לחיסכון של 90% בסעיף ההוצאה עבור דלק. ניסויים בתחום זה נערכים במעבדה למחקר עופות במדינת מיסיסיפי*.

---

* South Central Poultry Research Laboratory, P.O.Box 5367,
Mississippi State, Ms 39762.

נתונים סטטיסטיים על ענף ההדרים במצרים

מרטי מירחד

א. ייצור הדרים במצרים

(ב) מ ד ד			(א) אלפי טון			
לימונים	קליפים	תפוזים	לימונים	קליפים	תפוזים	
100	100	100	79	88	634	1969-71
75	110	135	59	97	856	1975
113	97	119	89	85	755	1976
115	102	156	91	90	990	1977

המקור: פ.א.י.א.ר.

ב. יצוא הדרים ממצרים

יצוא תפוזים וקליפים כחלק מהייצור (%)	לימונים (טונות)	תפוזים וקליפים (אלפי טון)	
16	500	104	1970
17	321	139	1971
11	169	83	1972
29	276	247	1973
18	97	162	1974
21	97	200	1975

המקור: כנ"ל

ג. ערך היצוא

מ ד ד		לימונים	תפוזים וקליפים	
לימונים	תפוזים וקליפים	(אלפי דולרים)	(מיליוני דולרים)	
100	100	70	15.8	1970
58	131	41	20.7	1971
36	70	25	11.1	1972
73	253	51	39.9	1973
30	180	21	28.5	1974
30	253	21	40.0	1975

המקור: כנ"ל.

ד. יצוא חפוזים ממצרים לאירופה לפי זנים בשנים 1971-76

אפילים	"בלונדינים"	טבוריים	שמוטי	ס"ה	למערב אירופה	למזרח אירופה	
<u>באלפי טון</u>							
32	-	29	29	90	8	82	1971
20	40	10	30	100	12	88	1972
37	38	17	48	140	30	110	1973
35	38	14	47	134	40	120	1974
35	22	30	55	142	12	130	1975
35	22	30	60	147	22	125	1976
<u>ההרכב ב-%</u>							
26	28	10	35	100	10	90	1974
25	15	21	39	100	8	92	1975
24	15	20	41	100	15	85	1976

המקור: דו"ח קלאם.

ה. ההשוואה בין חפוזי ישראל ומצרים בשנים 1970-75

(%)

ישראל
מצרים

ערך היצוא	יצוא	ייצור	
372	565	62	1970
377	446	66	1971
652	734	60	1972
176	216	63	1973
290	357	67	1974
302	328	84	1975

המקור: פ.א.י.א.ר.

ו. תחזיות ייצור הדרים לשנת 1980 ושיעורי גידול שנתי ב-%

הגידול השנתי באחוזים		הייצור החזוי		
1980	1970	ב-1980		
1970	1960	(באלפי טון)		
3.9	5.0	37,770	ס"ה עולמי	חפוזים:
8.7	11.4	1,430	מצרים	
-0.6	10.1	980	ישראל	
1.9	-	170	עזה	
4.8	8.0	8,530	ס"ה עולמי	קליפים:
3.4	5.9	140	מצרים	
9.7	9.1	150	ישראל+עזה	

המקור: המרכז לסחר חוץ ("לקט עתונות חוץ", מארס 1978).

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

יב" טבת תשל"ט
תאריך: 11 בינואר 1979

מספר:

אל : אריאל שרון, שר החקלאות

הנדון : דגמים ושיטות הפיתוח להתישבות בדרום הארץ.

על רקע הדיונים המתנהלים כיום בנושא דגם הפיתוח הטיפוס המסק בהתישבות
בנגב הנני מעביר אליך את המסמכים העיקריים שמעקב מחקרי המתנהל על בסיס
הישובים הקיימים בחבל ימית. מהבדיקה מתברר כי :

א. ליחידה מסק בהיקף כולל של ²⁵דונם קרקע (ברוטו) 9800 קוב מים והשקעה
הון כוללת בסכום 80 אלף דולר - יש זכות קיום כלכלית ;

ב. יחידה ייצור כזאת יכולה להחזיר את העלות הריאלית של ההון ולהשאיר
תרומה נקיה לעבודה בתקף של 12.500 - 17.500 דולר לפני ניכוי המיסים,
או 10.000 - 8.000 דולר נטו - כל זה כאשר המסק נשען בעיקר על עבודה
עצמית ומשלם 0.2 דולר עבור קוב מים ;

ג. מגבלת השווק נשארה עדיין מגבלה דומיננטית הקובעת את הרווחיות
ולעגבניות השפעה דומיננטית על פוטנציאל הפיתוח; כאשר בנתונים של היום
סדר המוצאים הוא: טרחים (בגידול אינטנסיבי לאקסטנסיו) ירקות ללא
הממת וטטעים ;

ד. אם מחיר השוק של עגבניות הוא 1100 - 1000 דולר לטון - מספיקים 10 - 9
טון ליצוא על מנת להתחרות ברווחיות של הטרחים.

אני מצרף בזאת דוח פרלמנטרי בנושא זה ולדעתי כל גיבוש של הקונצפציה
ההתישבותית בנגב חייב להעזר במסמכים אלה.

ב ב ר כ ה

שמואל מ. הורילס

העמק : א. בן מאיר, מנכ"ל
מ. בן מאיר, נציב המים

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

דגמים ושיטת הפיתוח המומלצים להתישבות אינטנסיבית בדרום הארץ

דו"ח פרלימינרי, מוגש ע"י: יורם פורה⁽¹⁾ (לשמוש פנימי בלבד)

כללי: עם סיום "פרויקט במפעל הדרומי" - בנובמבר 1977 מצאו לנכון אנשי חבל ימית, וחבל הנגב, יחד עם אנשי הרשות לתיכנון - כי יש מקום להמשיך וללוות את הפרויקט בנחונים מעודכנים וברמה פירוט גבוה יותר, על מנת להמשיך ולבחון הכדאיות העקרונית של הפרויקט למשק הלאומי ולמשק הפרטי.

לשם כך נבנה מודל תכנון (בעזרת מחשב) הלוקח בחשבון את כל נחוני הסחר, הטכנולוגיה ומגבלות גורמי היצור מתוך מגמה לענות על השאלות המרכזיות הבאות:

(1) האם יש זכות קיום כלכלית ליחידה משק משפחתית בעלת תקני קרקע - ומים - הקטנים במחציה מאלו המקובלים⁽¹⁾ (20 ד"ו-10.000 מק"מים).

(2) איזה מבוון גידולים מומלץ לטחח בסווח ארוך לשאר המגבלות הנ"ל.

במהלך העבודה שותפו גם חוקרי מנהל המחקר בראשותו של הפרופ" עוזי כפכפי ובה הגענו גם לזחוי שאלות וחשובות לגבי המחקר והפיתוח.

סקורות המידע: החשיבים והמחירים אשר עברו שיפוט וביקורת ע"י אנשי התכנון ומנהל ההדרכה באזור וביחידות המטה הארציות.

להלן עיקרי הממצאים:

1. לתקן המצומצם של יחידה המשק הבנוי על ד"ו קרקע ו-10.000 מק"מים, והשקעה הון כוללת ביצור בסדר גודל של 80.000 דולר, יש זכות קיום כלכלית:

(1) בעבודה זו חרטו והשתתפו: בנימין חפשי, יעקוב רון וקרלוס ליאון-מחבל ימית וחבל הנגב.

היא יכולה לתרום עבור העלות הראלית של ההון ולהשאיר תרומה נקיה לעבודה של כ-17.500 - 12.500 דולר לפני מסים וכלליות, (או סדר גודל של כ-8.000-10.000 דולר ליחידה אחרי המסים הנ"ל) כל הנ"ל כשהיחידה הנ"ל נשענת בעיקרה על עבודה עצמית ומשלמת מחיר ראלי כ-0.2 דולר למק"מ.

2. מגבלת השוק ליצוא מהווה עדיין המגבלה הדומיננטית הקובעת את הרווחיות הפוטנציאלית* של הפיתוח - למרות הגוון הניכר הנוכחי של סל המוצרים המעמדים ליצוא.
3. בחון ~~השוק~~ השוק, למרכיב המחיר, במוצרים רבים וחשובים (כעגבניות) - השערה דומיננטית על פני מרכיבים של הגדלה יכולים פוטנציאלית או הורדה עלויות יצור למיניהם.
4. מתוך סל המוצרים המומלצת בנתונים של היום - הדומיננטים לפי הסדר הינם: הפרחים (אנטנסים ואבסטנסים) כשאחריהם מופיעים בנפח ובמשקל קטן הרבה יותר (בהכנסה ובחעסוקה) - ירקות ללא חממות ואחריהם המטעים.
5. למרות הדומיננטיות הנוכחית של גידולי הפרחים למניהם, בהנחה רווחיות וטכנולוגיה אקטואלית, יש להרחיב ולהעמיק את המחקר והפיתוח בשלוחות הירקות המרכזיות בכיוון של זני איכות מהסיבות הבאות.
  - (א) מניתוח רגישות של הגרעין השולי של העגבניות ניתן לאבחן כי באט מושג מחיר של \$1000-1100 לטון פו"ב - מספיקים 9-10 טון ליצוא על מנת להתחרות ברווחיות של גידולי הפרחים המובילים.
  - (ב) על מנת להקטין את רמת הסיכון הגלומה בהשענות על גידולי יוקרה ויוקר כפרחים למיניהם (אפילו הם כוללים של מגוון יחסית), יש להרחיב ככל האפשר את הכסים של סל היצוא, על מספר גדול יותר של שלוחות וענפים שמרכיבי הסיכון שבהם אינם כמתאם גבוה.

(ג) כל עוד שוק הפרחים מהווה מגבלה אפקטיבית למסח הנפח ההתישבות הרצויים למדינת ישראל בעת הקרובה, יש להמשיך ולחפש את הבקיעים והפרצות בחומה (הנראים כאסור לעיין), שיובילו אותנו לנפחים והקפי שוק המתאימים לסדרי הגודל של ההתישבות המתוכננת בסווח בינוני וארך.

6. עבודה שכירה:

מנקודה מבט כלכלית, לבעיה (מגבלת) העבודה השכירה משקל קטן יותר ממה שמקובל לראות (לאור מגבלת השוק האפקטיבית), ולהיפך אין היא מהווה נקודת המפחח הכלכלית להצלחה או לאי ההצלחה של המפעל. בנחונים של היום נראה כי ניתן יהא לבסס ההתישבות על רמת עבודה שכירה מינימלית, מבלי לחייב את החקלאי בהפסדים (גם אלטרנטיבים) כבדים.

יש לפיכך לראות את הלבודה כשכירה יותר בעיה ערביה וחברתית של הטווח הארוך בישובים מבוססים, בעלי נחונים כלכליים, אגרוטכנים ואנושיים מתאימים,

יש מקום לבחון הליכה בשלבים מדודים ומסודרים ליתר אינטנסיפיקציה של כפריים טסויימים, המלווה בהגדלה מספר יחידות המשק - על חשבון גידולן, לדוגמא באמצעות דור ההמשך, כחנאי שנשמרת רזפורציה הולמת בין הגידולים האינטנסיביים והקונוונציונליים כלשוק מקומי - ושנשמרים (ולא מתערערים) האיזון והעקרונות הבסיסיים של התכנון הכלכלי החברתי והפיסי.

8. יש עדיין להרחיב ולהעמיק את המחקר והתכנון למציאת גידולים שירחיבו את עונת היצור מעבר לחודשים נובמבר-אפריל.

לפיהוח גידולים בעונות הללו משמעות אומנם לבני אפשרות קידום ממשי של הכנסה פוטנציאלית אפשרית, אך עיקר חשיבותה מבחינה הכנונית בכך שחוכל לאזן את לוח התעסוקה ולהקטין את תלות היחידה החקלאית בעבודה שכירה עונתית.

9. שיטת פיהוח הענפים והגידולים צריכה להיות גמישה - כאשר בחוכה יבחר החקלאי את מרחב הגידולים וקצב הפחוח בהתאם ליכולתו ונסיוותיו.

מדינת ישראל

משרד החקלאות

המנהל הכללי

תאריך: ד' בטבת תשל"ט
5 בינואר 1979

מספר: 02111-1163/78

לכבוד
מר ש. רביד
מנהל המחלקה להתישבות
הטובות היהודיות

הגידון: חיבוי

הנני להודיע כי מבית את מר דב זינגר למתאם של המשרד
בקשר למימון חכירות פיתוח ואשראי כחלק מקיבוצי (כולל מושבים
שיהומיים) של החתישות הצעירות.
בהפקיד הזה מר זינגר כפוף אלי במישרין.
אין הכוונה במיכוי הזה ליצור מסגרות נוספות לאלו הקיימות
אלא לגרום לתאום יותר בנושאים אלו בין גורמי המשרד למחלקה להתישבות.

בכ"ח

א. מן המיד
המנהל הכללי

תעוקז מ. לגין
י. שחורי
ח. מולכו
י. גל
א. מרגלית